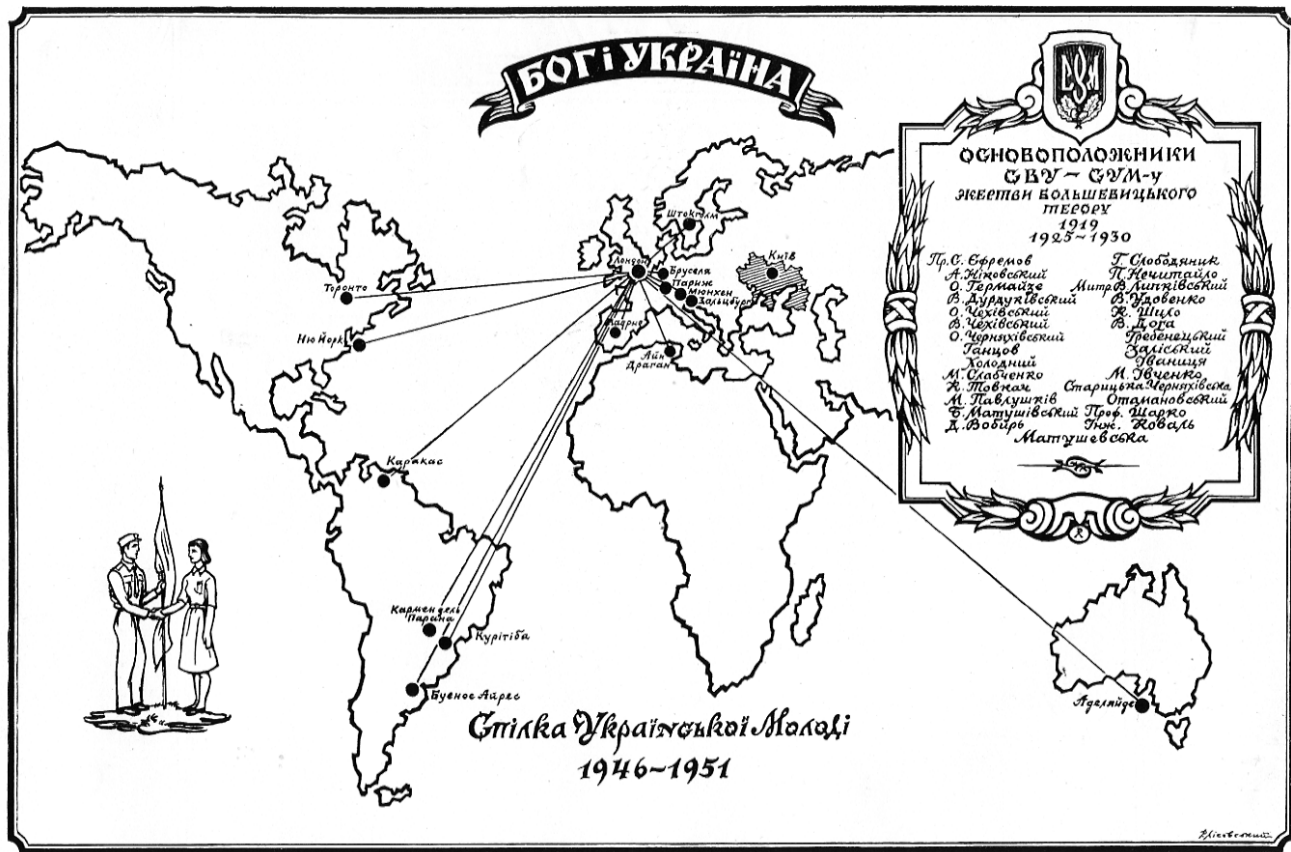


80-ліття заснування СУМ в Україні

75-ліття Харківського Процесу



80-ліття заснування СУМ в Україні

Передрук із матеріалів до I-го Испиту Молодшого Юнацтва на ступінь Отрока, Нью Йорк, 1966 р.

75-ліття Харківського Процесу

Матеріал приготувала Подруга Христина Цебрій-Різзо

80-ліття заснування СУМ в Україні

СУМ ПОСТАВ ДЛЯ БОРОТЬБИ ПРОТИ ВОРОГА

Цього року минає 80 літ від часу повстання Спілки Української Молоді на Україні. Всі сумівці в світі відмічують цю подію різними імпрезами -- святочними концертами, Злетами, Здвигами тощо. З цієї нагоди, ми обговоримо цю подію щоби всі ми зрозуміли краще, чому ми належимо до цієї організації та до чого всі сумівці зобов'язані стреміти...

* * * * *

Тід час першої світової війни, в 1917 році Росії, де панував цар, революція. Проти царя і виступили ті народи, що їх поневолила була Москва й тримала в своїй державі. Одним із перших виступив український Нарід і почав підготувлятися до будови своєї власної, віл нікого незалежної держави. Цю незалежність він проголосив 22 січня 1918 року.

Але Москалі не хотіли погодитися на те, щоб Україна була окремою, вільною державою. За царя вони забирали з України хліб -- збіжжя, цукор, залізо, нафту, вугілля та інші скарби. Теж, вони боялися, що втратять все те добро, якщо український нарід буде самостійний. Тож вони пішли війною на Українську Державу, яка в той час називалася Українська Народня Республіка.

В Росії військо владу взяли комуністи-большевики, які зразу вислали Військо на українські землі. Їм помагали завойовувати Україну московські війська, які залишилися вірні цареві й хотіли знову велику московську державу-імперію, з царем на чолі. Користуючись тим, що молода Українська Держава мусіла змагатися аж з двома ворогами -- большевиками і царськими військами на українські землі Буковини і Басарабії пішли війною Румуни щоби і собі забрати багату українську територію. Із заходу пішли також поляки, щоби загарбати західні землі України.

У цій війні згинули тисячі найкращих українських вояків, української молоді, котра стала на оборону України і її держави.

Одначе, українське військо не могло перемогти всіх ворогів, тому Україну поділили поміж себе напастливі сусіди; московські большевики, поляки, румуни і чехи. Українська Держава перестала існувати. Але українська молодь, яка палко любила свою Батьківщину, не погоджувалася з неволею і вирішила далі боротися. Бо московські большевики в Україні хотіли з тієї молоді зробити зрадників українського народу, вбити в їх душах віру в Бога й любов до України.

Першою почала організуватись українська молодь, яка ходила до Першої Трудової Школи імени Тараса Шевченка в Києві. Молоді учні тієї школи заклали в 1923 році «Товариство Єдності і Згоди», ТЄЗ, щоб у ньому на сходинах вивчати українознавство і виховувати себе на добрих синів України. Опікувався тим Товариством професор Володимир Дурдуківський, а до управи належав Микола Павлушков, родич професора Єфремова. Одначе в 1924 році члени «Товариства Єдності і Згоди» мусіли перервати свою виховну працю, бо большевицька поліція довідалася про неї і хотіла всіх учнів арештувати.

Тоді Микола Павлушков і його друзі вирішили створити іншу молодечу організацію, але вже таємну, як кажемо, підпільну, щоб ніхто з посторонніх людей, а тим більше вороги, не знав про неї, крім її членів. За порадою професорів Єфремова і Дурдуківського учні Київської школи створили «Спілку Української Молоді», у місяці травні 1925 року.

Назва "Спілка" означає, що всі вони хотіли спільно разом, по-дружньому працювати, пізнавати історію України й боротися за її волю.

Незабаром до Спілки Української Молоді, якою почав керувати Микола Павлушков, пристали студенти київських університетів і учні різних шкіл. Правда, всі вони не знали про себе, бо Спілка мусіла працювати в таємниці. Члени СУМ були поділені на малі клітини, частинки. В кожній з тих частинок було 5 членів, які знали себе взаємно, разом сходилися потайки й працювали. Такий спосіб називається конспірацією, отже Спілка Української Молоді в Україні була конспіративною, себто незнаною для ширших кіл громадянства, організацією. А все таки вона скоро мала десятки тисяч членів. Бо юнаки і юначки однієї клітини - п'ятки приєднували в членство нових 5 своїх подруг і друзів і так повставали

нові «п'ятки». До СУМ належала й сільська і міська молодь, яка поборювала вчення большевиків-комуністів, а хотіла жити, працювати і боротися для України, щоб знову відновити Українську Державу. Члени СУМ хотіли, щоб український нарід жив вільним життям: селяни повинні мати досить землі й за свою працю на тій землі повинні мати достатнє життя; робітники повинні заробляти у фабриках, жити культурним життям, мати змогу посилати своїх дітей до шкіл, щоб вони могли краще послужити для України; українська інтелігенція повинна мати змогу працювати науково, творити культуру для українського народу, а не для загарбників-москалів. Усе це було сказано в програмі СУМ, це значить, у її постановах, що треба робити членам Спілки Української Молоді.

Подібну Спілку, але для старших українців, заклав проф. Сергій Єфремов. Та спілка називалася Спілка Визволення України. Її члени старалися про те, щоб якнайбільше українців були національно свідомі, себто, щоб вони любили Україну і працювали для неї та боролися за її волю.

Але московсько-большевицька поліція в Україні довідалася через своїх агентів-шпигунів, що існують СУМ і СВУ, ув'язнила багато членів весною 1929 року і в наступному 1930 році зробила над ними суд у Харкові. Проф. Єфремова, Дурдуківського, Павлушкова та інших большевики засудили на кару смерти, але пізніше замінили цю кару на довгі роки в'язниці. Микола Павлушков та інші вже ніколи не вийшли з тюрми, а повмирали в ній і ніхто не знає, коли й де. Так Москва хотіла знищити українську молодь, яка жила й працювала для України, боролася за її волю.

Одначе на місце Павлушкова та інших членів Спілки Української Молоді прийшли інші юнаки й юначки. І для того, щоб українська молодь яка з своїми батьками виїхала після другої світової війни у вільний світ, не пропадала для України, щоб залишилася українцями.

10-го червня 1946 створено в Німеччині подібну організацію -- Спілку Української Молоді, С УМ, а в 1949 році Спілку Української Молоді в Америці -- СУМ-А. Тисячі української молоді належить до СУМ у вільному світі й виховується на вірних синів і доньок України, щоб допомогти їй

визволитися з московської неволі.

Належиш до неї і Ти, Дорога Юначко і Дорогий Юначе! Тому Ти мусиш бути доброю сумівкою і добрим сумівцем, щоб виконати те, до чого закликає Тебе Закон Юнацтва СУМ. Вчися далі й пізнавай Україну, бо вона жде Твоєї допомоги й Твоєї праці!

Друже і подруго, Гартуйсь!

*Матеріали до I-го Іспиту Молодшого Юнацтва на ступінь Отрока
Нью Йорк, 1966 р.*

75-ліття Харківського Процесу

СВУ-СУМ на Харківському Процесі

Навесні 1929 р. почалися масові арешти по всій Україні. Організація таємної поліції кликала на слідство кожного, кого запідозрювалося у підпільній анти-більшевицькій діяльності.

Масове викриття членів СВУ (Спілка Визволення України) і СУМ (Спілка Української Молоді) почалося осінню 1929 році. Заарештовані були організатори і керівники СВУ-СУМ.

Починається Суд - 9 березня 1930 року

Відкритий (публічний) судовий процес відбувався в тодішній столиці Радянської України в Харкові. Процес передавали по радіо.

Предсідниками суду та свідками були особи, які сторонньо та вороже ставились до українського визвольного руху.

На лаві обвинувачених перед більшевицьким судом посаджено 45 членів СУМ та СВУ, у приміщенні Державної Опері. На лаві сиділи академіки, педагоги, та вчені різних галузей - найкращих представників українського народу. СВУ очолював Сергій Єфремов, а СУМ - студент Микола Павлушков.

За що судили?

Суд був проти членів СУМ-СВУ за свою участь і приналежність до підпільних організацій Спілки Визволення України і Спілки Української Молоді.

Москва судила членів СВУ-СУМ як „контрреволюціонерів“, як також ідею української національної незалежності. Всіма засобами большевики хотіли представити українських патріотів як державних ворогів,

терористів та шкідників радянської влади. Це дало Москві змогу здійснити її дальші пляни поневолити й обмосковлювати Україну.

Підсудні:

В приміщенні харківського оперового театру, на широкій сцені сиділа українська культурна еліта. Між підсудними сиділи два сумівці: 26 літний Микола Павлушків та 22 літний Борис Матушевський. Обидва були тоді студентами Київського Інституту Народньої Освіти (київський університет).

Тільки їх двох із числа заарештованих сумівців посаджено на лаві підсудних, бо большевики воліли ліквідувати велике число сумівців та патріотичну молодь без суду, щоб недовідався світ про масовість сумівського руху та широку підтримку сумівської ідеї серед української молоді.

На лаві сиділи:

Сергій Єфремов

- „совість України“, як називали його друзі, визначний учений історик літератури, член Академії Наук.

Володимир Чехівський

- колишній прем'єр уряду Української Народної Республіки (УНР), мав високу теологічну освіту; пропонували йому перебрати єпископську катедру в Києві.

Володимир Дурдуківський

- директор київської середньої школи ім. Т. Шевченка, учні якої творили основне ядро Спілки Української Молоді.

Йосип Гермайзе

- професор університету, і також жидівського роду.

Андрій Ніковський

- письменник, публіцист.

Людмила Старицька-Чернихівська

- письменниця

Олександр Чернихівський

Микола Павлушков

- студент київського університету, організатор СУМ-у.

Борис Матушевський

- студент, наймолодший з підсудних.

Григорій Голоскевич

- відомий філософ.

Григорій Холодний

- науковець.

Вадим Шарко

- професор математики.

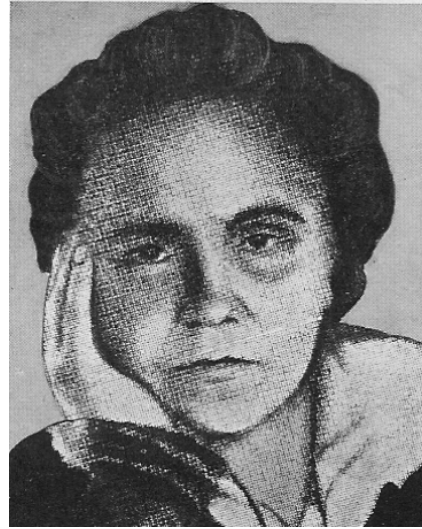
Микола Чехівський

- священник Української Автокефальної Православної Церкви

Інші - всього 45 осіб.



Сергій Єфремов



Людмила Старицька-Чернихівська



**Володимир
Чехівський**

Підчас суду:

Большевики думали, що вони зможуть використати суд для дискредитації боротьби українського народу проти московсько-большевицького імперіялізму. Підсудні із свого боку використали публічну сторінку суду для голошення ідей національно-визвольної боротьби, а зокрема потреби боротьби проти Москви.

Кожний підсудний твердо боронив позиції СУМ-СВУ, а провідники СУМ Павлушков і Матушевський прозвучали, що СУМ була створена для боротьби за звільнення України із московської неволі.

Опитування Павлушкова

Опитування Павлушкова на суді тривало два дні. Допитували його прокурор, голова та члени суду. Павлушков відповідав коротко. У своєму останньому слові Павлушков повторив, що уся відповідальність за СУМ бере на себе. Щоб заховати від большевиків ще невиявлену частину діяльності СУМ-у, він підкреслив, що в справі СУМ-у „вже все пояснене, все викрите“. Він турбувався більше за свого друга Бориса Матушевського, ніж за себе. „Провина Бориса на дев'ять десятків лежить на мені, і за цих дев'ять десятків не він, а я повинен відповідати“.

Сергій Єфремов обороняв усіх підсудних, приймаючи всю вину за діяльність СВУ-СУМ на себе. Микола Павлушков вимагав від суддів карати тільки його одного за діяльність СУМ-у.

17 квітня 1930 року

Закінчилися переслухування і промови - суд вийшов на наради, які тривали 2 дні та 2 ночі, хоч вироки (рішення про винність або невинність) були заздалегідь підготовлені.

Суд почався 9 березня - в день смерти Тараса Шевченка, а закінчився якраз у Страсну Суботу.

19-го квітня 1930

Судовий вирок був прочитаний саме у Великодню Ніч, з 19-го на 20-го квітня 1930 р.

13-ть обвинувачених, між ними Єфремов, Чехівський, Дурдуківський, Ніковський, і Павлушков - засуджено на кару смерти. Після довгої павзи, суд змінив на 8 до 10 років ув'язнення із суворою ізоляцією. Решту підсудних засудили на різні менші роки ув'язнення (від двох до п'ятьох літ).

Матушевського засуджено на чотири роки тяжких робіт на Сибірі. Так Москва хотіла показати свою „високу гуманність“.

Всі засудженні втратили громадянські права та свої становища.

Московський кривавий „високий гуманність“.

П'ятилітна праця СУМ-СВУ зворушила українську інтелігенцію, студенство та широких мас до самостійної ідеї. Це був великий удар для Москви. Харківський суд не задовільнив Москву. Харківським процесом започаткувала Москва в Україні нечуваний терор. По містах і селах виарештовано й заслано, або знищено тисячі культурних діячів, поетів, письменників, священників та єпископів Української Автокефальної Православної Церкви, робітників, селянства.

В'язниці наповнилися українською інтелігентами, робітниками, селянами. Кожного підозрілого брали на допити, примушували „покаятись“, або без суду розстрілювали.

Москва хотіла покарати-знищити український народ - почалася колективізація, штучно створений голод 1932-33 років, вивози на Сибір і у північний Советський Союз (СРСР) мільйонів українських селян, масові арештування і винищування української інтелігенції. Москва поширила свою боротьбу проти студенства. 1930 по 1932 у зв'язку зі СВУ-СУМ було винищено або заслано близько 30 тисяч (30,000) осіб.

Що сталося засудженими?

Всі засуджені, по тяжких тортурах, згинули по тюрмах і засланнях.

Микола Павлушков був вивезений до північної Росії. Він із заслання не вернувся. Тримали його в спеціальному ізоляторі у тюрмі, на острові Соловки. У 1937 р. йому і другим засудженим було додано дальших десять років. Його мучили тяжкою працею, холодом, голодом, побиттям та другими способами терору. З листопада 1937 р. начальник соловецького табору наказав на честь 20-их роковини большевицького перевороту розстріляти 300 в'язнів. До списку потрапив Микола Павлушков.

Борис Матушевський після 18 років ув'язнення повернувся до Києва, де помер у 1977 р.

СУМ після Харківського процесу:

СУМ та СВУ були викриті, їхні провідники були засуджені. Інші через знуцання та репресії мусіли перервати свою діяльність. Центральне бюро перестало існувати.

Але ідеї СВУ-СУМ проголошені на процесі і почуті українським народом через радіо, мали широкий відгук серед українців. Члени СУМ очолювали протиколгоспні селянські повстання. Окремі групи та одиниці продовжували свою місію серед українського і чужих народів. Організують СУМ поза межами України, і 1991 року на Україні.

Матеріяли:

Коротка Історія Спілки Української Молоді, видана 1965 Головною Управою, „Московський Суд над СВУ і СУМ-ом“ написав Вячеслав Давиденко (Біля Джерел СУМ-у).

Екран, український журнал для молоді і старших. Ч. 83-84, жовтень-грудень 1975, „У 50-Річчя СВУ і СУМ“.

„СВУ-СУМ на Харківському Процесі“, Р. Раделицький, Крилаті, Квітень 1975 р.

Спілка Української Молоді в Америці, Крайова Виховна Рада, „Суд у Харкові в справі СВУ-СУМ“, Збірник Виховних Матеріалів на 2000 рік для Молодшого і Старшого Юнацтва, зложили Подруга Маріянна Знак і Даня Наугольник